

III. ЕДИННИ МЕРКИ НА ЕС ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ЕКСПОРТА И ИМПОРТА

- 1. Единен експортен режим**
- 2. Единен импортен режим**
- 3. Защитна мярка от общ характер**
- 4. Антидъмпингова защитна мярка**
- 5. Антисубсидийна защитна мярка**
- 6. Мярка срещу порочна търговска практика**

1. Единен експортен режим

Общо правило - при експорта на стоки от Европейския съюз – няма мита и количествени ограничения

Изключения от общото правило за експорта	Мерки на съюзно ниво	Мерки на национално ниво
Защитни мерки на съюзно ниво (ограничаване на износа на отделни стоки в отделни държави-членки или в целия съюз)	Общи правила	Квоти, Лицензи Забрани
Защитни мерки на национално ниво (стоки, посочени от държавите-членки, за които не важи свободния експорт)	Уведомяване на ЕК	Квоти, Лицензи Забрани
Прилагане на чл. 36 от ДФЕС Държавите членки могат да ограничат експорта на стоки, ако те застрашават живота и здравето на хората, природата, общественения ред, икономиката (виж слайд 3).		Забрани, Лицензи
Стоки, свързани с културното наследство	Общи правила	Национални правила, лицензи, забрани
Международни конвенции по опазване на природата и други международни актове (например Конвенцията за защита на биологичното разнообразие (Вашингтонската конвенция), Виенската конвенция за защита на озонния слой на атмосферата и др.)	Общи правила	Квоти, Лицензи Забрани

По-точно чл. 36 на ДФЕС гласи, че не са изключени забрани или ограничения върху вноса, **износа** или транзитното преминаване на стоки, основаващи се на съображенията за обществен морал, обществен ред или обществена сигурност; за закрила на живота и здравето на хората, животните или растенията; за закрила на националните богатства с художествена, историческа или архитектурна стойност; за закрила на индустриалната или търговската собственост.

Тези забрани или ограничения не могат да представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение върху търговията между държавите-членки.

Изключенията се отнасят както до експорта в трети страни, т.е. извън Съюза, така и по отношение на свободното движение на стоките между държавите-членки.

Имало е злоупотреби с изключенията:

Делото – “Касис от Дижон” – (Cassis de Dijon). Ищец е била германската фирма "Rewe-Zentral-AG" и ответник Федералната служба на ФРГ по монопола върху концентрираните спиртни напитки. През 1976 г., федерална служба отказва да издаде на фирмата "Rewe" разрешително (лиценз) за продажба във ФРГ на френския ликьор "Касис от Дижон". Ликьорът е бил от много години на френския пазар. Причината е била несъответствието на алкохолното съдържание на скалата за облагане с акциз, но се изтъква чл. 36 от ДФЕС (тогава чл. 30 от ДЕО).

Решението на съда е в полза на ищеца – това открива пътя за взаимното признаване на условията за достъп до пазара на държавите-членки.

Изключения от общото правило за експорта	Мерки на съюзно ниво	Мерки на национално ниво
<p>Стоки с двойна употреба (за мирни и за военни цели) Регламент на Съвета (ЕО) №1334/2000.</p> <p>Основното правило - експортът на стоките с двойна употреба, указани в Приложение 1 към регламента, подлежи на разрешителен режим, като полученото разрешение за експорт има валидност в цялата Европейска общност.</p> <p>Освен това съществува и Генерално разрешение за износ за изделия, указани в Приложение 2 към регламента, когато те се изнасят в определени страни (САЩ, Канада, Австралия, Нова Зеландия, Япония, Швейцария и Норвегия). Генералните разрешения важат за всички износители от Съюза и се издават както от Европейската комисия, така и от държавите-членки.</p>	<p>Общи правила Лицензи, издавани от Европейската комисия</p>	<p>Лицензи</p>
<p>Стоки с военна употреба (оръжие)</p> <p>Wassenaar Arrangement ("The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies") Васенарско споразумение за експортен контрол за конвенционални оръжия, стоки с двойна употреба и технологии. Не е правно обвързващо!</p> <p>Наследник на CoCom (Coordinating Committee for Multilateral Export Controls) От 1996 г. Членуват повечето държави-членки на НАТО, но и други, например Русия. Седалище – Виена.</p>		<p>Лицензи Забрани</p>

2. Единен импортен режим

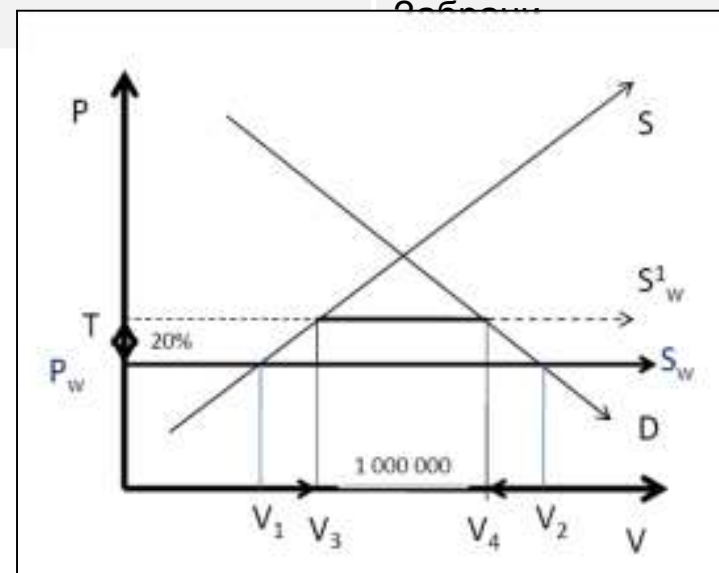
© Димитър Хаджиниколов

Общо правило при импорта – допускат се само мита, няма количествени ограничения

Исключения от общото правило за импорта	Мерки на съюзно ниво	Мерки на национално ниво
Защитни мерки на съюзно и на национално ниво (те биват общи и специфични – антидъмпингови и антисубсидийни)	Общи правила Санкциониращи мита, Квоти	Забрани, лицензи, квоти
Прилагане на чл. 36 от ДФЕС Държавите членки могат да ограничат вноса на стоки, ако те застрашават живота и здравето на хората, природата, общественения ред, икономиката		Забрани, Лицензи
Международни конвенции по опазване на природата и други международни актове	Общи правила	Квоти, Лицензи

В случаите, когато се прилагат количествени ограничения, се извършва т. нар. тарифиране за да може ефектът им да се сравнява със съответното мито и да се търсят общо приемливи равнища на тарифна и нетарифна (количествена) защита на пазарите.

Както се вижда от графиката, въвеждането на квотата ($V_3 - V_4$) има същия отграничителен ефект за търговията (намаляване на вноса равно на $V_1V_3 + V_4V_2$), какъвто би имало въвеждането на митото T .

В таблицата са посочени по-важни международни конвенции, които имат пряка връзка с ОТП на ЕС

Споразумение	Основни договорености	Година
Конвенция за международната търговия със застрашени видове на дивата фауна и флора (CITES)	Забранява търговията с изчезващи видове и регулира търговията със застрашени видове.	1975
Протокол от Монреал относно веществата, които изтъняват озоновия слой	Постепенна забрана на производството и търговията с продукти, съдържащи вещества, разрушаващи озоновия слой на атмосферата	1987
Базелска конвенция за контрол върху трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното депониране	Предотвратяване на превръщането на развиващите се страни в световно бунце за опасни отпадъци.	1992
Конвенция за биологичното разнообразие	Запазване на био-разнообразието. Устойчиво използване на биологичните ресурси. Справедлива подялба на ползите от генетичните ресурси.	1993

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 338/97 НА СЪВЕТА
от 9 декември 1996 година
относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях

1. Въвеждането в Общността на екземпляр от видовете, вписани в приложение А, подлежи на извършване на необходимите проверки и на предварително представяне в митницата на граничния пункт на внасяне на разрешително за износ, издадено от управителния орган в държавата-членка на местоназначението.

6. След консултации със съответните държави на произход съгласно процедурата, предвидена в член 18, и след отчитане на становището на групата за научен преглед, Комисията може да установи общи ограничения или ограничения за определени държави на произход с оглед на въвеждането в Общността:

Ротердамска конвенция относно процедурата за предварително уведомяване и получаване на съгласие в международната търговия с някои опасни химикали и пестициди	Целта е страните-импортьори на опасни химикали и пестициди, най-вече развиващите се страни, да бъдат своевременно уведомявани и да могат да изразят своето отношение към съответния опасен внос.	1998
Стокхолмска конвенция за устойчивите органични замърсители	Защита на хората и природата от такива устойчиви органични замърсители като ДДТ, диоксин и др. Управление на съхраняването и постепенно ограничаване на разпространението до пълното им елиминиране.	2001
Протокол от Картагена за биологичната сигурност	Създава договорна основа за използването на модерни биотехнологии. Изисква се доказване на безвредност при вноса на живи генно-модифицирани организми (ГМО) и допуска особено търговско третиране на такива стоки.	2003

Внос на оръжие		Национални правила, Лицензи, Забрани
Особен режим на вноса от някои трети страни. (страни извън СТО, страни без пазарна икономика).	Общи правила	Засилен контрол Квоти, Лицензи Забрани

Регламент на Съвета (ЕО) 519/94. До началото на 90-те години тази група страни включва бившите "социалистически страни", като три от тях - КНР, Румъния и Куба имат по-особен статут. За първите две ЕИО приема отделни правила за търговия, а за Куба всяка страна членка прилага национални норми за регулиране на търговията.

В регламента на Съвета 519/94 като страни с държавна търговия са изброени: Албания, Армения, Азербайджан, Беларус, КНР, Естония, Грузия, Казахстан, Северна Корея, Киргизстан, Латвия, Литва, Молдова, Монголия, Русия, Таджикистан, Украйна, Узбекистан и Виетнам.

След края на "студената война" първоначалното значение на понятието "страни с държавна търговия" като страни с централизирана планова икономика от тоталитарен тип е заменено с ново съдържание - страни с недостатъчно развита пазарна икономика. Основен критерий за отпадането на дадена страна от този списък е нейното приемане в СТО.

Регламент (ЕО) № 625/2009 на Съвета от 7 юли 2009 година относно общия режим за внос от някои трети страни (Армения, Азербайджан, Беларус, Казахстан, КНДР, Руска федерация, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан, Виетнам). Китай не е включен защото е член на СТО от 2003 г. Той обаче не е признат за "пазарна икономика" от ЕС. Не е променен статутът на Русия, въпреки членството в СТО.

Основният инструмент е т. нар. засилено наблюдение. При него Европейската комисия задължава експортърите на определени стоки незабавно да информират за условията на експорта. Това се прави за да се въведат своевременно евентуални антидъмпингови и антисубсидийни мерки.

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 625/2009 НА СЪВЕТА

от 7 юли 2009 година

относно общия режим за внос от някои трети страни

3. Ако прецени, че е необходима общностна мярка за наблюдение или защитна мярка, Комисията взема необходимите за целта решения в съответствие с глави IV и V, не по-късно от девет месеца от започване на разследването. При изключителни обстоятелства този срок може да бъде удължен най-много с още два месеца. Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* известие, което уточнява времетраенето на допълнителния срок и съдържа резюме на основанията за него.

Текстил	Общи правила квоти (до 2005 г.) Доброволни ограничения на износители в ЕС (Китай)	
Аграрни стоки	Общи правила Референтни цени, Допълнителни аграрни мита, Квоти	

3. Защитна мярка от общ характер (чл. XIX на ГАТТ 94)

✓ГАТТ 1994 – чл. XIX. Допуска се въвеждане на временни защитни мерки за ограничаване на вноса на определени стоки, когато вносът на тези стоки застрашава реално или потенциално да причини “съществена вреда” на местните производители.

✓Прилагат се: след разследване; като се докаже

- реалната или потенциална опасност;
- връзката между вноса и опасността

✓Правила за прилагане:

- Трябва да е насочена срещу всички страни, но може да има квоти по страни на доброволен принцип!
- Не може да е насочена срещу развиващи се страни!
- Трябва да е до 5 г. и постепенно да намалява силата ѝ.
- Трябва да има компенсация!

➤ Инициативата трябва да дойде от държава-членка на ЕС и да се реализира чрез Съвета на ЕС. По това тази мярка се отличава от специфичните защитни мерки срещу дъмпинг и субсидии, където инициативата идва от заинтересованите фирми и се реализира чрез Европейската комисия.

✓ Не се прилага в ЕС поради следните причини:

- процедурата за започване на разследване и прилагане на санкции е твърде бавна;
- няма избирателен характер и се засягат много страни;
- необходимо е да се дават компенсации;
- не е ясно кога настъпва “съществена вреда” за местните производители;
- мярката е предназначена главно от развиващи се държави и не подхожда ЕС да я прилага.

4. Антидъмпингова защитна мярка (Регламент 3283/1994)

А) Определение на международния дъмпинг

Когато експортната цена на дадена стока (P_x) е под нейната нормална стойност (V_n)

Как се определя нормалната стойност?

В нормалния случай това е цената, която се заплаща за стоката от независими покупатели в страната на експортъора, т.е. това е вътрешната цена без косвени данъци и акцизи.

Ако експортъора не продава тази стока на вътрешния си пазар или ако в страната на експортъора има твърде ограничен пазар за тази стока, липсва нормална пазарна икономика и има опасност от субсидиране, а така също ако държавата влияе върху ценообразуването, то нормалната стойност се определя по аналогия или се калкулира.

Б) Връзка между международния дъмпинг и икономията от мащаба

	Продажби			Променливи разходи			Фиксирани разходи		Стойност на бр.	Печалба
	Броя	Единич на цена	Сума	Броя	На брой	Сума	Общо	На брой		
Вътрешен пазар	1000	400	400000	1000	200	200000	200000	200	400	0
Експортен пазар	2000	300	600000	2000	200	400000	200000	100	300	0
Общо	3000	333	1000000	3000	200	600000	200000	67	267	200000

Но след като ценовата дискриминация може да е резултат на икономическа целесъобразност, свързана с икономията от мащаба, дали и в този случай трябва да се прилагат санкции? Отговорът, поне на настоящия етап на развитие на международната търговия, е положителен. Независимо от мотивите, които може да са чисто икономически, наличието на ценова дискриминация трябва да бъде санкционирано, особено когато е доказано, че ценовата дискриминация води до разстройство на местното производство в страната, където се внася съответната стока. В противен случай ще стане невъзможно да се предотврати и злонамереният дъмпинг, който умишлено цели разстройство на местното производство.

Китай, Индия и други, чийто вътрешен пазар е твърде ограничен за по-скъпите стоки и това ги кара да разчитат главно на експорта за постигане на икономия от мащаба на производството. Ето защо антидъмпинговите мерки на ЕС и на някои други държави-членки на ОИСР ще продължат да са често предмет на оспорване от тези държави.

В) Фази в антидъмпинговата процедура на ЕС

❖ Започване на разследването

Въвежда се временно антидъмпингово мито, което отговаря на предполагаемия дъмпингов марж. Митото се начислява на специална сметка на Европейската комисия.

Изисквания за започване на разследване:

- ✓ Оплакване от мин. 25% от местното производство в ЕС
  - ✓ Установена връзка между вноса по дъмпингови цени и разстройството на вътрешния пазар
  - ✓ Наличие на предполагаем дъмпингов марж по-голям от 2%
- $$DM = \frac{V_n - P_x}{P_x}$$
- ✓ Дъмпингов внос по-голям или равен на 3% от целия внос
  - ✓ Дъмпингов внос по-голям или равен на 1% от вътрешното потребление

❖ Разследване

Целта е да се установи наличието или отсъствието на дъмпингов марж.

Ако вътрешната цена не може да се използва като нормална стойност, тя се определя по аналогия или се калкулира по следната формула:

$$V_n = C_v + C_f/n + P_n$$

където C_v са променливите разходи на единица продукция, C_f са фиксираните разходи за всички произведени единици, n е броя произведени единици, а P_n е средната печалба на единица продукция.

Разследването отнема от 6 м. до 15 м. Засегнатите фирми попълват специален въпросник. Ако разследваните фирми не сътрудничат нормалната стойност се определя от Европейската комисия и обикновено това не е изгодно за фирмите.

❖ **Приключване на разследването**

Това става със съгласието на наблюдаващия комитет, включващ представителите на държавите-членки.

Форми на приключване на разследването:

- Доброволно задължение на експортъора да поддържа минимална експортна цена
- Въвеждане на окончателно антидъмпингово мито, равно на временното
- Въвеждане на окончателно антидъмпингово мито, по-малко от временното (върща се разликата)
- Въвеждане на окончателно антидъмпингово мито, по-голямо от временното
- Приключване на процедурата без санкция (почти не се среща)

Срокът на постоянното антидъмпингово мито е 5 г. и става с решение на Съвета на ЕС (възможно е обжалване).

❖ **Ревизия**

Извършва се най-малко след 1 година от въвеждането на постоянното мито.

По предложение на Европейската комисия или на засегнатата страна може да има ново разследване.

Може да има промяна на санкцията (смекчаване, отменяне, увеличаване).

5. Антисубсидийна защитна мярка

Уругвайски кръг от преговори под егидата на ГАТТ (СТО)

Споразумение по субсидиите и компенсационните мерки

Регламент на Съвета на ЕО 3284/94

Забранени субсидии (червена кошница):

- Експортни субсидии (когато субсидията е насочена към увеличаване на експорта чрез намаляване на издръжките и по-висока конкурентноспособност на експортъора). Санкционират се и скрити субсидии, както и косвени субсидии (например намалени цени на доставките на стоки от държавни фирми).
- Специфични субсидии – когато се предоставят на отделни предприятия, обикновено с експортна насоченост (това е прикрита форма на експортно субсидиране)

Допустими субсидии (зелена кошница):

- За научно-развойна дейност на предприятията (допуска се субсидиране до 75% при научна и до 50% при развойна дейност, забранено е да се субсидира маркетинга и да се дават парите за заплати на персонала).
- За екологични проекти. Допускат се само еднократни субсидии за покриване на конкретни нови нормативни изисквания. Субсидията трябва да е ограничена (остатъчна) и да не се използва за заплати. Да не е специфична, т.е. да се отпуска чрез търг.

Допустими субсидии (продължение):

□ За малки и средни предприятия. Субсидирането трябва да е ограничено по размер - на едно отделно предприятие в течение на три последователни години не повече от 100 хил. евро. Субсидирането на образователни програми и професионалното обучение на предприемачи не се включва в горе указания лимит.

□ За аграрни предприятия. Това става в рамките на Общата аграрна политика на ЕС. Трябва да има откъсване на субсидирането от обема на производството.

□ За предприятия в изостанали региони. В националното законодателство на държавите – членки трябва да има ясно дефиниране на тези райони.

За изостанали региони в ЕС се приемат тези, където БВП на човек от населението е под 85% от средния за страната, безработица по-голяма от 110% от средната за страната. В рамките на регионална структурна политика на ЕС за изостанали райони, които могат да ползват субсидии чрез структурните фондове се определят тези райони, където БВП на човек от населението е под 75% от средното равнище за ЕС.

Жълти субсидии

Това са отрасловите (неспецифични) субсидии.

Докладват се в Европейската комисия и там се взема решение, дали са допустими. Ако се вземе такова решение и има санкция по линия на СТО, то държавата-членка не носи отговорност.

Окончателни антидъмпингови (АДМ) и антисубсидийни мерки (АСМ) в сила към 31.12.2013 г.

Страна	АДМ	АСМ	Доброволни задължения
Аржентина	1		
Армения	1		
Беларус	1		
Босна и Херцеговина	1		1
Бразилия	1		1
Канада	1	1	
Китай	57	2	3
Индия		5	2
Индонезия	8		
Иран	1		
Лаос	1		
Малайзия	6		
Молдова	1		
Мароко	1		
ОАЕ		1	
Пакистан		1	
Филипини	2		
Русия	5		5
ЮАР	1		
Шри Ланка	2		
Тайван	4		
Тайланд	6		
Турция	1		
Украйна	3		
САЩ	2	1	
Виетнам	1		

6. Мярка срещу порочна търговска практика

➤Принципната разлика между този вид защитни мерки и описаните по-горе е в тяхната посока. Защитните мерки от общ характер, антидъмпинговите и антисубсидийните мерки действат навътре, т.е. те имат за цел да предпазят вътрешния пазар от нелоялни търговски практики. Мерките срещу порочни търговски практики на други (трети) страни действат навън, т.е. те имат за цел да защитят износителите от ЕС срещу ограничителни мерки, прилагани срещу тях на външни пазари.

➤Независимо от това различие трябва да се има предвид, че както мерките, насочените навътре, така и тези, насочени навън, се реализират чрез промяна в митническия и търговския режим при вноса на стоките в ЕС. Страната, която ограничава достъпа до своя вътрешен пазар на стоки от ЕС, понася санкции, изразяващи се в отмяна на преференции или във въвеждане на допълнителни мита или количествени ограничения при вноса на нейни стоки в Съюза. При това стремежът е ефектът от наложените санкции при вноса в ЕС независимо от стоките, които са засегнати, да отговаря на негативния ефект, причинен на износителите от ЕС в съответната санкционирана трета страна.

➤Въвеждането в ЕС на защитните мерки срещу порочни търговски практики на трети страни става с регламент на Съвета на ЕИО от 1984 г., но оттогава правната основа за този вид санкции е многократно прецизирана и допълвана. Най-важните промени са извършени в средата на 90-те години във връзка с приключването на Уругвайския кръг от многостранни търговски преговори.

➤След създаването на СТО и на нейния механизъм за решаване на търговски спорове прилагането на мерки, насочени срещу порочни търговски практики на трети страни, вече се извършва от Съвета на ЕС на базата на съответните решенията на Арбитража на СТО.

Презентации

1. Разкажете за антисубсидийното разследване за вноса на соларни панели от Китай <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=841>
2. Разкажете за Васенарското споразумение <http://www.wassenaar.org/introduction/index.html>